

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za 3 mesece 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 24. januarja 1924.

Telefon štev. 552

STEV. 11.

Proti novim draginjskim naredbam.

Spričo vesti o nameravanih novih draginjskih naredbah, je naslovila Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo na vsa merodajna ministrstva v Beograd sledečo predstavko:

»Po časopisnih poročilih se je vlada odločila, da stori proti trgovcem na podlagi pooblastil zakona o pobiranjih draginje najenergičnejše ukrepe radi še vedno rastočih cen življenjskih potrebščin, ker se je kurz dinarja stabiliziral in zboljšal, medtem ko cene na naših tržiščih še vedno ne padajo.

Zbornica nima nikakega uradnega obvestila o točnosti in zanesljivosti teh časnikarskih poročil, ki se zadnje dni opetovano pojavljajo v naših dnevnikih, vendar mora proti vsaki taki nameri in ukrepu v naprej kar najodločnejše protestirati. Zbornica dviga svoj svarilni glas proti temu, da bi se pričelo z zopetnim sistematičnim preganjanjem naše trgovine, industrije in obrta s protidraginjskim zakonom in to pod pretezo, da se hoče na ta način državnemu uradništvu pomagati iz težkega in nevzdržnega gmotnega položaja.

Zbornica ugotavlja, da je vsa dose-danja praksa pobiranja draginje ne samo v naši državi, marveč tudi v drugih državah zadostno dokazala, da se s predpisi, naredbami in policijskimi ukrepi ne da niti ublažiti draginje, niti doseči znižanja cen, marveč da se s tem more samo ovirati normalni trgovski promet in ustvarjati nevarnost razrednih in osebnih nasprotstev, toda brez pozitivnega uspeha za konzumente.

Povdarjamo posebno, da so konzumski krogi po celem našem področju, posebno pa v večjih industrijskih in konzumnih centrih Slovenije organizirani v konzumne, samopomočne, nabavljajne in raznovrstne druge gospodarske zadruge z davčnimi ugodnostmi, kjer imajo možnost, da si brez trgovskega posredovanja in tudi brez dobička nabavljajo potrebna živila in druge življenjske potrebščine. Poleg tega obstojajo še v večjih krajih Slovenije mestne aprovizacije in aprovizacije železničarjev itd., ki dobivajo pod jako ugodnimi pogoji za svoje člane vsa živila in uživajo celo ugodnosti pri prevozu po železnici ter delajo s tem, da prodajajo živila nečlanom, trgovstvu veliko škodo. Trgovstvo samo se nahaja v občutnem konkurenčnem boju in je radi nastalega poslovnega zastojas vsak trgovec sam interesiran, da popušča v svojih cenah do skrajnosti samo, da bi mogel oddati svoje zaloge odjemalcem in da bi se razbremenil v svojih kreditih. Opozorjamo tudi, da je število odjav trgovskih obratov vedno večje, da se množi število prisilnih poravnjav, kakor tudi število razprodaj, kar je vse najboljši dokaz obstoječe poslovne krize. Podčrtavamo posebno, da živili in življenjskih potrebščin v nobenem kraju ne primanjkuje, da so zaloge vsega blaga v trgovini povsod tako znatne, da je konzumentu omogočena široka izbira v kvaliteti in cenah pri nakupovanju blaga.

V časopisnih noticah se navaja kot vzrok nove akcije proti trgovstvu dejstvo, da cene kljub stabilizaciji dinarja naraščajo, namesto da bi padale. Proti tej motivaciji moramo opozoriti, da indeksna številka n. pr. v Avstriji, kjer je valuta tudi že nad pol drugo leto stabilizirana, četudi polagoma, še vedno narašča, in da se je že na

konferenci Saveza novčanih zavoda v novembru 1923 ugotovilo, da je trgovska režija tekom preteklega leta vsled povišanja dajatev porasla za povprečno 50%. Povišani so ne samo državni davki za izvanredni 30% pribitek in dajatve po vojnem zakonu, marveč tudi večina avtonomnih doklad; občutno so povišane državne in občinske takse, dajatve za penzijsko zavarovanje nameščencev, poštne, telefonske in brzojavne pristojbine, železniške tarife, najemnine lokalov, izdatki za razsvetljavo, kurjavo itd. Cene mnogim importiranim predmetom, predvsem bombažu, so na svetovnem trgu močno porastle, kar ima konečno posledice tudi na naših tržiščih, vse to brez krivde in proti interesom domačega trgovstva.

Domači trgovec ima ves interes na tem, da so cene blagu nižje, ker mu le nizke cene omogočujejo večji in ugodnejši obrat.

Iz navedenega sledi, da je pri nas dovoljno preskrbljeno za pozitivno pobiranje draginje potom aprovizacij in samopomočnih zadrug, ki pa tudi niso mogle položaja konzumenta, kadar konkurirajo s trgovstvom pod enakimi pogoji, zboljšati, medtem, ko je dosedanje policijsko nadziranje trgovstva, kakor tudi sodnijsko preganjanje ostalo popolnoma brez pozitivnega uspeha.

Zato zbornica še enkrat svari proti ponovitvi takih ukrepov in mer proti našemu poslovnemu svetu, ker bi zanesli v že itak zelo težaven poslovni ločaj novo vznemirjenje brez potrebe in brez učinkovite koristi konzumentom.

Kritičen položaj železne industrije v Jugoslaviji.

Naša domača industrija železa se nahaja v največjih težkočah, nikoli še, odkar je svetovna vojna ustvarila nove državne meje, ni bil položaj tako resen kakor je danes. Češka in avstrijska podjetja so se združila v eksportni kartel, ki naj jim omogoči odajati na inozemski trg, zlasti pa v našo državo, svojo odvisno produkcijo. Ta podjetja so si med seboj zajamčila višje cene za svoj domači trg, da jim bo mogoče gojiti v toliko izdatnejši meri eksportne posle. Sedaj prihajajo pa še vesti iz Nemčije, da so se cene vseh železnih izdelkov močno znižale in da notirajo že celo izpod cenami čeških podjetij. Naša domača industrija temu razvoju v cenah nikakor ne more slediti. Ze mnogo tednov ne more prevzeti nobenega naročila za glavni izdelek, železo v šibikah in tračno železo, ker so inozemske cene tako nizke, da bi pomenilo težke izgube, ako bi se jim hotelo prilagoditi. Sedaj se pa mora računati še z nadaljnjim padanjem cen, ne da bi spričo draginje v naši državi bilo mogoče, da bi se znižalo tudi stroške proizvodnje. Nasprotno, ti stroški se vsled naraščanja cen vseh potrebščin in vsled vedno večjih davščin na pristojbinah in davkih v čim dalje večji meri še naprej zvišujejo. Naše največje železno podjetje izvaja v predstavlki na gosp. fin. ministra:

»Kakor smo že opetovano dokazali, je carinska zaščita naših izdelkov popolnoma nezadostna, enaka jedva tretjini zaščite, ki jo je nudila bivša a. o. monarhija, in mnogo nižja nego v industrijalno bolj razvitih sosednih državah, da o Italiji sploh ne govorimo. Tako je naša uvozna carina, vštevši agio, na

železo v šibikah ali tračno železo (Tbr. 536/3) Din 72.—; pločevino od 1 mm debeline in več (Tbr. 537/1a) Din 90.—; žico valjano ali vlečeno (Tbr. 538/1) Din 90.—; žičnike in žeblice (Tbr. 557/1b) Din 108.—;

češkoslovaška uvozna carina pa znaša, preračunjena v naš denar, n. pr. železo v šibikah Din 145.—, torej za 100% več od naše, in v Avstriji znaša uvozna carina na žičnike, preračunjena, Din 200.—, torej za 85% več od naše.

Da takih razmer naša industrija ne more vzdržati, je gotovo razumljivo, tembolj ker ni dvoma, da bo sedaj konkurenca industrije sosednjih držav, ojačena po medsebojnih kartelih, nastopila z vsi silo; ta perspektiva nas navdaja z največjo skrbjo za naše delavstvo in za njihove sorce, 8000 oseb, kojih vseh eksistenca je odvisna od našega podjetja.

Skraini čas je že, da dobi domača industrija železa brez odlaga primereno in zadostno zaščito; ta zadeva je sedaj tako nujna, da se bojimo najhujšega, ako se naša zahteva tudi sedaj ne bi usvojila.

Iz navedenih razlogov prosimo, velespoštovani gospod minister, naj se

temeljem § 6. carinske uredbe z dne 4. junija 1921 (Službene Novine od 16. julija 1921) v zaščito naših izdelkov uvede poseben dodatek k uvozni carini na glavne naše izdelke, t. j. na predmete iz

Tbr. 536/3 železo v šibikah in tračno železo;

Tbr. 536/4a nekatere vrste fasoniranega železa;

Tbr. 537/1a pločevina od 1 mm debeline in več;

Tbr. 538/1 valjana in vlečena žica;

Tbr. 540 tračnice do 21 kg na tekoči meter;

Tbr. 557 žičniki in žeblice;

in sicer naj se poviša za te tarifne postavke agio od 800 na najmanj 1600%.

Le na ta način bi se preprečila nevarnost, da zapade velik del prebivalstva naših krajev najhujši bedi, navzlic predlaganemu povišanju bi pa uvozna carina še vedno zaostajala za ono višino, ki se je pripoznavala industriji železa v predvojni normalnih razmerah, deloma pa tudi še za ono, ki jo uživa inozemska industrija še sedaj.

Položaj je velicesen in vlada mora hitro ravnati, da prepreči trdo krizo z nedoglednimi posledicami za naše gospodarstvo.

Sosvet za obrtno pospeševanje in domačo industrijo.

Pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani se je vršila dne 22. t. m. seja, na kateri se je razpravljalo o vprašanju ustanovitve sosveta pri Uradu za pospeševanje obrta v Ljubljani.

Seji je predsedoval načelnik oddelka g. dvorni svetnik dr. Rudolf Marn. Imenom trgovske in obrtniške zbornice se je seje udeležil g. dr. Pless, imenom Urađa za pospeševanje obrti obrtni komisar g. Brozovič, imenom Zveze obrtnih zadrug g. Franchetti in tajnik Kaiser, ter imenom Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug obrtni komisar g. Založnik.

Po izčrpnem poročilu g. dvornega svetnika dr. Marna ter po vsestranski temeljiti razpravi, katere so se udeležili vsi navzoči zastopniki, se je sprejel načrt pravilnika za osnovo se obrtni sosvet, katerega je izdelal oddelk min. trgovine in industrije.

Namen »Sosveta za obrtno pospeševanje in domačo industrijo (obrotni sosvet)« je, da podpira delo in naloge Urađa za pospeševanje obrta zlasti s tem, da sodeluje pri obrtni zakonodaji, da daje uradu inicijativo in nasvete za gospodarski in kulturni razvoj malega, srednjega in domačega obrta in da razpravlja o nameravanih ali započelih akcijah večjega obsega kot posvetovalni organ.

Po načrtu pravilnika so člani sosveta:

- a) zastopnika oblastnih uprav v Ljubljani in Mariboru;
- b) ravnatelj Urađa za pospeševanje obrta, obenem kot glavni referent;
- c) zastopnik trgovske in obrtniške zbornice;
- d) zastopnika Inspekcije dela v Ljubljani in Mariboru;
- e) pet zastopnikov Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani;
- f) pet zastopnikov Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug v Celju;
- g) kot referenta sta pridružena z glasovalno pravico nadzornika obrtnih zadrug v Ljubljani in Celju.

Funkcijska doba imenovanih in izvoljenih članov sosveta traja 3 leta, po preteku 3 let so lahko zopet izvoljeni. V smislu pravilnika izbere obrtni

sosvet izmed sebe z navadno večino glasov predsednika in podpredsednika. Sosvet deluje v plenarnih sejah, ki jih sklicuje predsednik ali podpredsednik po potrebi ali na zahtevo ene tretjine članov. Sklepi so, če je navzočih ena petina članov.

Koj ko bo predloženi seznam imen zastopnikov Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani in Zveze obrtnih zadrug v Celju, bo ministrstvo za trgovino in industrijo sklicalo prvo sejo obrtnega sosveta, ki bo tako stopil v svojo funkcijo.

Brez dvoma bo celokupno naše obrtništvo z največjim zadoščenjem pozdravilo ustanovitev obrtnega sosveta. S tem bo dana obrtniškim krogom najlepša prilika, da čim aktivnejše sodelujejo pri Uradu za pospeševanje obrta. Sosvet mora postati ena najvažnejših naprav za pospeševanje obrta. Koristnost in plodovitost takega organa seveda zavisi od tega, kako je sestavljen. Prepričani smo, da bo tako Zveza v Ljubljani, kakor tudi Zveza v Celju v soglasju z lokalnim faktorji poslali v sosvet dobre poznavalce obrtnih potreb, izkušene praktike, ki bodo v stanu z največjim uspehom vršiti svoje važne naloge, ter zadostiti v vsakem oziru dolžnostim, ki jih jim bodo nalagale njih funkcije v sosvetu.

Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo in interesi hišnih posestnikov.

V teku splošnih akcij, ki jih je Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo podvzela za omiljenje davčnih bremen v Sloveniji, se je vedno ozirala tudi na težave, katere povzročajo davčna bremena hišnim posestnikom. Ze ko ji je došel načrt zakona o neposrednih davkih (Kumanudijev načrt), se je zbornica v svoji izjavi, kolikor zadeva hišno-najemni davek, v vseh bistvenih točkah prilagodila stališču, katero je zavzelo društvo glede reforme tega davka.

Glede zakona o taksah in pristojbinah se je zbornica prizadevala, da se

ne vzakoni odmerjanje taks pri prenosih od prometne vrednosti, ki je ravno v sedanjih razmerah jako obširen pojem, ampak da se tudi v bodoče odmerja takse od navadne vrednosti. Izpodbijala je način ugotovitve prometne vrednosti in predlagala, da se tudi v novem zakonu obdrži sodne cennitve. Ugovarjala je še raznim tarifnim postavkam, ki niso bile v skladu z interesi hišnih posestnikov, n. pr. taksi za pobornice o plačani najemnini, jamstvu hišnih posestnikov pri taksah, ki zadevajo pridobitev gostilniških pravic itd. Zakonu o taksah bo tudi v bodoče posvečala svojo pozornost in si prizadevala preprečiti trdote, katere povzroča zakon v sedanji obliki.

Glede linearnega povišanja davkov je zbornica takoj, ko je zaznala za to namero, opozorila vse merodajne faktorje na veliko nevarnost, ki preti davkoplačevalcem v Sloveniji, ako se ne glede na že itak visoka davčna mera davki linearno povišajo. Žal, da je ostala njena opozoritev brezuspešna. Kljub temu pa ni prenehala vedno znova opozarjati na težak položaj slovenskih davkoplačevalcev. Z natančnimi preračuni odstotne obremenitve je dokazala navzdržen položaj, katerega povzroča pobiranje 30% izrednega davčnega pribitka in zahtevala, da se to pobiranje ukine vsaj glede hišno-najemnega davka, posebno pridobnine in dohodnine.

Spričo občutnih razlik, ki obstoje med posameznimi pokrajinami glede hišno-najemnega davka, je s posebno spomenico nadalje predlagala, da se neenakomernosti izenačijo še pred uveljavljanjem zakona o neposrednih davkih vsaj v toliko, da se v novem finančnem zakonu uvede enotna davčna stopa za obdavčenje najemnin, in s tem vsaj glede obdavčevanja najemnin, ki dosega ravno v Sloveniji najvišjo izmero, zadosti zahtevi naše nastave, da naj bodo državne davščine enake za vso državo.

Za primer pa, da bi materijelno izenačenje davčne obremenitve hišne posesti pred uveljavljanjem enotnega zakona o neposrednih davkih ne bilo izvedljivo, je zbornica predlagala, da se ukine v Sloveniji pobiranje 30% izrednega državnega pribitka na hišno-najemni davek in vsaj na ta način nekoliko omili visoka razlika v obremenitvi hišne posesti napram obremenitvi v drugih pokrajinah.

Hkratu je zbornica predlagala, da se prevalitev 30% izrednega pribitka na najemnino ne smatra za povišanje najemnine, ki vpliva na višino hišno-najemnega davka.

Interese hišnih posestnikov je imela zbornica pred oči tudi ob drugih povodih, osobito pri akciji, da se izloči 70%, oz. 60% državni pribitek, ki se pobira namesto bivših deželnih doklad iz odmerne podlage za 30% iz-

redni davčni pribitek in za invalidski davek, s čemur bi se hišno najemnini davek vsaj nekoliko znižal.

Posebno pozornost je posvečala zbornica težavam, ki jih povzroča davčnim zavezancem odprava davčnih nalogov. Tudi na zadnji plenarni seji je sprejela resolucijo, ki poudarja, kako težko občutimo v Sloveniji opustitev plačilnih nalogov ravno v zadnjem času, ko se izterjujejo ogromni davki. Zbornica je z ozirom na to resolucijo s posebno vlogo opozorila gospoda finančnega ministra na nujno potrebo, da se v Sloveniji znova uvedejo plačilni nalogi, čeprav le v okrajšani obliki in s tem ugotovi splošni želji prebivalstva.

Zbornica je tudi že začetkom leta 1923. opozorila finančno in pokrajinsko upravo na težke posledice, katere povzročajo v nekaterih krajih izredno visoke avtonomne doklade in v posebni spomenici s statističnimi podatki dokazala, da n. pr. v ptujskem okraju, kjer državni davek z avtonomnimi do-

kladami vred celo presega davku zavezani donos. Prosila je, da se na davke, ki se pobirajo v odstotkih, ne nalaga tako visokih avtonomnih doklad, da bi se še v prihodnje ne dogajale take neverjetnosti, da bi moral plačati hišni posestnik na davkih več nego prejme najemnine.

V zbornici smo se pečali tudi z odločili o kuluku in sestavili merodajnim faktorjem predloge, da se omili trdote, katere bo povzročala uporaba ljudskega dela za popravo cest, čim se začno določila o kuluku praktično izvajati.

O obdačenju, oziroma o takozvani specijelni davčni praksi v Sloveniji so se vodile v zbornici obširne razprave in debate, ki so našle odmev tudi v našem dnevnem časopisu. Povzročile so tudi, da je finančna delegacija v Ljubljani dala navodila za priredbo davkov, da se preprečijo vsaj glavne napake priredbene tehnike, osobito prerigorozno postopanje pri uporabi zamudnih posledic.

Trošarina na žganje po novih predpisih.

V razpravi o tem predmetu, ki smo jo prinesli v številkah 3, 4 in 5 našega lista, je bilo med drugim omenjeno, da spadajo osebe, ki se pečajo s trgovino z alkoholnimi pijačami na debelo, ali jih tožijo na drobno, ali se bavijo s predelovanjem alkoholnih pijač, glede trošarinjenja žganja v isto kategorijo, kakor osebe, ki kuhajo žganje zaradi trgovine iz kupljenih snovi ali iz kupljenih snovi in iz sirovin lastnega pridelka in da je torej pri obeh vrstah podjetij produkt trošarinje zavezan, le da se dovole prvim, ako kuhajo samo žganje iz sirovin z lastnega zemljišča, izvestne količine pridelanega žganja za domače potrebe trošarine proste. Omenjeno je bilo dalje, da je iz določil o tem vprašanju sklepati, da smejo obe vrsti podjetij v bodoče kuhati žganje samo z uporabo kontrolnega aparata ali zbiralnika. Ta sklep pa ni bil povsem točen. Nobenega dvoma namreč ni, da mora biti žganje, ki ga skuha prodajalec ali predelovalec alkoholnih tekočin iz sirovin lastnega zemljišča, kolikor se jim ni za domačo potrošnjo pustilo trošarine prosto, ob prehodu v promet ali potrošnjo prav tako zatrošarinjeno,

kakor žganje, ki ga izdelajo osebe, ki kuhajo iz kupljenih snovi ali iz kupljenih snovi in iz sirovin lastnega pridelka za trgovino, toda uporaba kontrolnega aparata ali zbiralnika za prvo vrsto podjetij ni predpisana. Lastniki sirovin za izdelovanje žganja z lastnega zemljišča, ki trgujejo z alkoholnimi tekočinami na debelo ali jih tožijo na drobno ali se bavijo s predelovanjem alkoholnih pijač, morejo torej te svoje sirovine prekuhavati tudi nadalje na poljubnih žgalnih pripravih, ki se niti ne drže pod uradno zaporo. Zavezani so samo vsak proizvod žganja iz snovi lastnega pridelka prijaviti oddelku finančne kontrole in ga hraniti ločeno od alkoholnih tekočin, ki jih prodajajo, bodisi prostorno ali z uradno zaporo. Vsak iznos tega žganja je zatrošarinjen. Eventuelno za domače potrebe trošarine proste količine se morajo hraniti še posebej ločeno.

Po teh pojasnilih ne bo treba prodajalcem alkoholnih tekočin in predelovalcem alkoholnih pijač, ako kuhajo samo snovi lastnega pridelka, nobenih izprememb v žganjarnah.

Višjega deželnega sodišča svetnik dr. Edvard Pajnič:

Kolebajoča vrednost denarja in pravne razmere.

(Nadaljevanje.)

Po zakonu upravičen je pa tožitelj za vse prestane bolečine, katerih ob času vložitve tožbe (jeseni 1917) ni popolnoma mogel poznati, zahtevati primeren ekvivalent v bolestnini. Ker je neugodni zdravstveni proces, povzročajoč to-

žitelju bolečine, trajal najmanj še v leto 1920, je šele od tedaj šfeti triletno zastaralno dobo po smislu § 1489. o. d. z. in je smel toraj že iz gorenjih vidikov tožitelj 18. februarja 1921 zvišati svoj zahtevek na bolestnini. Da ga je smel nastaviiti v

znesku, vsreztajočem tedanji denarni vrednosti, je ob sebi razumljivo in sledi iz pravnega pojma bolestnine same, ki naj tvori ekvivalentno odplačilo za prestane bolečine ob času dejanskega plačila. Prizivno sodišče je ravno zato tudi naziranj, da so tudi premenjene valutarne razmere opravičevale tožitelja do zvišanja zahtevka na bolestnini; bolestnina, plačana v določeni vsoti že v letu 1917, recimo v po toženi stranki koncedirani višini 40.000 K — pomenila bi za tožitelja neprimerno več, nego ista bolestnina, plačana mu šele po preteku več let v istem denarju, pa med tem neizmerno zmanjšane vrednosti. Odgovornost za tako zavlačevanje vsacega plačila bolestnine naj pa nosi tožena.

Tožena je sama v letu 1917 priznala znesek 40.000 K na bolestnini kot primeren tedanjim razmeram, ki so se pa do dneva pobijane sodbe v toliki meri spremenile, da se z zneskom 300.000 K sedaj nikakor ni priznalo več, nego bi se bilo v letu 1917 priznalo z zneskom 40.000 K. Pripomniti je še, da izvirajo poškodbe tožiteljeve ne zgolj iz protipravnega dejanja, odnosno opuščanja tožene, temveč tudi iz kršenja pogodbenih dolžnosti napram tožitelju, ki se je 18. januarja 1917 posluževal prevoznih sredstev tožene kot potnik. Prevzela je tožena dolžnost, da ga varno spravi na namembni kraj. Te dolžnosti pa je zanemarjala po zanikarnem nadziranju nevarne proge, kar je ravno povzročilo usodepolni dogodek v prometu. Zastaralna doba po § 1489. o. d. z. glede uveljavljanja odškodninskih zahtevkov iz opisanega dogodka je potekla torej tudi v slučaju, da jo po 16. januarju 1917 ne bi prekinila ali podaljšala nikaka dejstva šele z dnem 31. decembra 1921, kakor to določa zakon 30. jan. 1922. Urad. list št. 215.

Gorenja načela naj bi veljala v vseh slučajih storjene škode. Če se ne dobavi krivdoma pravočasno obljubljen blago ali se kak premoženjski predmet krivdoma poškoduje ali vniči, določiti bi bilo denarni nadomestek po trenutku, ko se ta škoda v denarju povrne. Temu naziranj ne nasprotuje določba § 1323 o. d. z., ki govori o cenilni vrednosti poškodovanega ali vničnega predmeta. Cenilna vrednost se pač vsled padle denarne vrednosti naknadno primerno zviša. Nasprotno naziranje tvori naravnost nekako nagrado za zamudnega dolžnika. Ta ima efektivni dobiček, če se pusti tožiti in pride do končne odločbe šele v času, ko je med tem denar izgubil na svoji vrednosti toliko, da v istini plača dolžnik sedaj neprimerno manj, nego je bil pogodbeno dolžan plačati. Posebno velja to o inozemskem dolžniku iz države s krepkejšo valuto. Vzemimo tak slučaj, kjer je inozemec, trgovec v Trstu

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Po velikih naporih in nevarnostih sta principal in Anton končno prispele v mesto, kjer so se nahajali njih vozovi in kjer je bil tudi glavni stan in vrhovno poveljništvo uporniških čet. Med poljo so ju povsod smatrali za vohuna in se temu primerno tudi obnašali proti njima. Pustili so ju sicer potovati naprej, vendar samo v spremstvu dveh oboroženih upornikov.

Voznik je ustavil konje pred lepo hišo na glavnem trgu in straža je odpeljala naša znanca po stopnicah v prvo nadstropje ter ju porinila v neko sobo. Po četrturnem čakanju je stopil iz srednje sobe k njima mlad mož, vitke rasti in prijetne zunanosti, se približal trgovcu ter mu glasno rekel: »Veseli me, da vas vidim tukaj, pričakoval sem namreč kaj takega! Bodita tako dobra in pojdiva zmenoj.«

Sledila sta mu v malo elegantno sobico, v kateri se je nahajala zofa, več blazinastih stolov in okusno iz-

delana pisalna miza. Mladi poveljnik se je z nekoliko večjim dostojanstvom obrnil proti trgovcu in mu manj prijazno dejal: »Žalibog se je med poljo pomoloma z vama večkrat surovo postopalo, toda v sedanjih nemirnih časih se temu ne moremo popolnoma izogniti. — Sporočite mi, prosim, kaj vaju je pripeljalo k nam.«

Trgovec mu je kratko, toda natančno orisal namen svojega potovanja, mu omenil nekoliko svojih trgovskih prijateljev v tem mestu in se skliceval nanje v potrdilo svoje izjave.

»Par gospodov mi je znanih,« malomarno odgovori poveljnik. Ostro pogleda trgovca in ga po kratkem molku vpraša: »Mi-li nimate nič drugega več sporočiti?« — ter hitro nadaljuje, ko trgovec to vprašanje zanika: »Popolnoma razumem, da naš nenavaden položaj prepoveduje vaši vladi, da bi začela naravnost pogajanja z nami in da morate biti vi skrajno oprezni, ako imate kako naročilo za nas.«

Trgovec ga živahno prekine: »Predno nadaljujete, vam še enkrat s častno besedo zagotavljam, da prihajam semkaj edino v svojih lastnih zadevah in da nimam popolnoma nikakega drugega naročila.«

Ponosni poveljnik zre resno predse in odgovori: »Vaša želja, ki ste mi jo izrazili, je tako nenavadna, da bi je pravzaprav nikakor ne smel izpolniti. Toda kljub temu bodite prepričani, da bom storil, kar bo v moji moči, da pridete do svoje lastnine. Žalibog, pa nisem tako samostojen, da bi mogel celo zadevo sam urediti, vendar upam, da vam bom mogel do jutri preskrbeti izvozno dovoljenje za vaše vozove. Pobrigati pa se morate sami, da izveste, kje se nahajajo; za varstvo vam dam enega izmed svojih oficirjev seboj. Nadaljnje sledi jutri zjutraj.«

S temi besedami je milostno odpustil potnika. V spremstvo jima je dodelil častnika, majhne postave, toda prikupljivega vedenja. Ko so šli ven, so jih navzoči spoštljivo pozdravljali, in Anton je opazil, da jih še vedno smatrajo za diplomatske osebnosti. Častnik je vprašal, kam naj spremlja gospoda, ker ju po naročilu ne sme zapustiti.

»Utrudila vas bova,« mu odgovori trgovec, »kajti danes imava izvršiti mnogo poslov, ki niso posebno zanimivi.«

»Vršim le svojo dolžnost, aku vaju spremljam,« odgovori vodnik in se ponosno vzravna.

Ko so stopili na prosto, je na mesto legla že noč. Po ulicah so se s kričanjem, kletvami in petjem prerivale tolpe najnižjega ljudstva, med njimi vojaške patrulje in begunci z dežele. Nad hišami so se valili oblaki gostega, rdečkastega dima; v predmestju je namreč gorelo in nad glavami naših znancev je podil veter roje žarečih isker. Potnika sta molče hitela skozi gnečo, rezke, odločne besede njih spremljevalca so jima delale pot. Tako sta dospela do hiše, v kateri je stanoval Schröterjev agent. Vrata so bila zaklenjena in dolgo so morali trkati, predno se je odprlo okno in boječ glas vprašal, kdo da je.

Ko so vstopili, jim prihiiti agent nasproti in jokaje pade trgovcu okrog vratu. Nato odpre došlecem svoje sobe in se prične opravičevati vsled velikanskega nereda. Kovčegi in zaboji so ležali naokrog, družina in posli pa so tekali preplašeni sem in tja. Na prvi pogled je bilo razvidno, da je gospodar in z njim cela hiša popolnoma izgubila glavo. S težavo in le z resnimi besedami ga je pripravil trgovec tako daleč, da mu je dal površno pojasnilo o stanju kupcij. Povedal mu je, da so dospeli vozovi v mesto istega dne, ko je izbruhnila vstaja. Po previdnosti ne-

— ravno v času, ko se je vrednost našega denarja mimogrede dvignila — novembra 1922 — kupil hišo v Jugoslaviji za 800.000 jk. Obvezan je bil pogodbeno osmi dan po podpisu kupne pogodbe plačati prodajalcu vso kupnino. Rabil je za to plačilo le kakih 60.000 lir in je imel to svoto že pripravljeno. Prišla pa mu je srečna misel, da je nad navedeni rok čakal s plačilom do začetka januarja 1923. Med tem je ves sijaj mimogrednega dvigovanja vrednosti našega denarja spet minul in srečni kupovalec je za potrebno kupnino rabil le 40.000 lir. Seveda je z lahkoto prodajalcu odštél 5% zamudne obresti kot odškodnino za storjeno škodo vsled zamudnega plačila prav kakor to velevala določba § 1333 o. d. z. Sedaj nesrečni prodajalec bridko obžaluje, da ni hiše prodal za 60.000 lir, ker bi imel tako v rokah okoli 1.200.000 jk.

Živahna diskusija je nastala v avstrijski republiki o tem, če je oškodovanec v podobnih slučajih, kakor je gorenji, opravičen od zamudnika, ki dolguje denarno svoto, zahtevati še povračilo kake nadaljne škode, nego le zamudne obresti. Osebito imeti je tudi v mislih škodo, nastalo s tem, če dobi opravičenec dolžno mu svoto zgolj radi zamude dolžnika plačano v manjvrednem denarju v primeri z vrednostjo onega denarja, ki bi ga bil prejel pravočasno. Škoda se zreali v diferenci obeh vrednosti in bi bilo pritrđiti navzlic določbi § 1333 odd. z. mnenju, da je tako škodo poravnati. Vrhovno sodišče na Dunaju je s plenarno odločbo 8. marca 1923, Praes. 830/23 oddalo o tem obširno mnenje, ki je pa v svoji nejasnosti vzbudilo precejšen odpor. To mnenje drži se trdovratno napačne teze, da v notranjosti države ni govoriti o kaki spreminljivosti denarja. Mnenje pravi, da je ločiti abstraktno škodo, obstoječo v gorej opisanem valutnem razločku, od konkretne škode, ki jo ima mogoče zadevni opravičenec. Taka konkretna škoda obstoji n. pr. v tem, da bi bil nabavil ob pravočasnem plačilu opravičeno blago, ki ga mora vsled prekasnega plačila z ozirom na medčasno padlo vrednost denarja mnogo dražje plačati. Denar se rabi pa redoma za nakup potrebščin in posebno v sedanjosti gledati mora vsak, ki noče trpeti kakih izgub, da denarju brž da drugo obliko vrednosti, ki ima glede vrednosti kolikor toliko stalnosti. Nepotrebno je tedaj in napačno, da se dela tak razloček med abstraktno in konkretno škodo.

Nadalje pa razvija goraj navedeno mnenje sledeče svoje misli in prihaja do sledečih zaključkov:

1. Pri trgovskih pravilih je po členu 283 trg. zak. oni, ki trpi vsled zamude dolžnega mu plačila, opravičen zahtevati povračilo vse nastale mu škode in odlašlega dobička. (Sledi.)

kega voznika so jih spravili na dvorišče nekega oddaljenega prenočišča. Kaj se je od tega časa nadalje zgodilo s transportom, agent ni vedel povedati.

Po kratkem pogovoru pravi trgovec: »Vašega gostoljubja se danes ne bova poslužila, spali hočeva namreč tam, kjer se nahajajo naši vozovi.« Vsi agentovi ugovori so bili odločno zavrnjeni. Očividno je bil pošten, toda slabotni mož v skrbeh zaradi nevarnosti, v katere se hoče podajati njegov trgovski prijatelj.

»Jutri zjutraj pridem po vas,« pravi trgovec pri slovesu; »s svojimi vozovi nameravam jutri odpotovati, poprej pa še obiščem tvrdke, s katerim stojim v zvezi in pri tem bi želel vašega spremstva.« Agent je obljubil, da je podnevi pripravljen vse storiti.

Tako sta stopila potnika zopet ven v noč, v spremstvu častnika, ki je z zaničevanjem poslušal celo obravnavo. Na cesti je principal nevoljno dejal Antonu:

»Naš prijatelj nama bo malo koristil, slaboten je kakor otrok. Takoj v začetku je zamudil opraviti svojo dolžnost; že tedaj bi bil moral izterjati ves denar za nas. — Kar je on opustil, moram jutri jaz urediti in vi mi boste pomagali pri tem.« (Dahc.)

Trgovina.

Sklep Irgovcev na debelo. Te dni so imeli Irgovci na debelo iz Beograda in cele države sestanek, na katerem se je razpravljalo o vprašanju pomanjkanja kreditov in denarne krize. Na sestanku se je sklenilo, da z ozirom na to, da izkorišča veliko število kupcev težko denarno krizo v to, da prijavlja skoro vsaki dan konkurze in prisilne poravnave, da se mora v bodoče vsak dovoljen kredit opravičiti in pokriti s sigurno menico. Razen tega so Irgovci na debelo sklenili, da bodo svoje interese ščitili kolektivno. Doseženi sporazum stopi takoj v veljavo in je obvezen za vse Irgovce na debelo.

Sejmi. Ministrstvo Irgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je dovolilo občini Bloke preložitev kramarskega in živinskega sejma v Novi vasi na dan 19. marca vsakega leta, počenši z letom 1925. Obenem je bilo dovoljenih dvoje novih živinskih sejmov na dan 24. maja in 22. avgusta vsakega leta; če pa de ta dan na nedeljo ali praznik, se vrši sejem prihodnji delavnik.

Halo-češkoslovaška Irgovinska pogodba. V palači Chiggi v Rimu je bila dne 20. januarja podpisana italijansko-češkoslovaška Irgovinska pogodba.

Jugoslavija v trgovini s Trstom prva. Dne 22. t. m. je imela Trgovska zbornica v Trstu sejo, na kateri je imel velik govor zbornični svetnik Oskar Cosulich. V svojem govoru je naglašal, da zavzema prvo mesto v trgovini s Trstom Jugoslavija. V letu 1923. je Jugoslavija uvozila oziroma izvozila iz Trsta 4.300.000 kvintalov, proti 2.700.000 kvintalov leta 1922 in leta 1921.

Italijanska udeležba na vzorčnem velesejmu v Pragi. Italijansko-češkoslovaška Irgovska zbornica v Milanu razslavi na vzorčnem velesejmu v Pragi meseca marca raznovrstne italijanske industrijske produkte ter si je v te svrhe že preskrbela obsežno stojnico.

Industrija.

Tovarna usnja Woschnagg & Sinovi v Soštanju se spremeni v delniško družbo. Dne 26. januarja se vrši v Soštanju ustanovni občni zbor, ki ga bo imela delniška družba tovarna usnja Franc Woschnagg & Sinovi v Soštanju.

Produkcija svile v Vojvodini. Kakor smo že poročali, je vlada povišala odkupno ceno za svilene kokone (na 50 dinarjev za 1 kg), da dvigne produkcijo teh kokonov. Vojvodina je proizvedla v letu 1920. 58.354 kg, leta 1921. 153.203 kg, 1922. leta 200.645 kg, 1923. leta pa 223.236 kg bub. Letošnja produkcija bo morda dosegla 450.000 kg bub.

Gradba ladij v letu 1923. Iz statističnih podatkov o gradbi ladij v letu 1923 izhaja, da je bilo koncem decembra t. l. v gradbi na Angleškem 1.395.181 ton, v Nemčiji 336.624 ton, v Italiji 119.663 ton, v Holandiji 112.811 ton, v Franciji 110.725 ton, v Ameriki 91.585 ton.

Produkcija alkohola v naši državi. V naši državi imamo 7 velikih industrijskih podjetij in nad 70 manjših poljedelskih tovarn, ki izdelajo okrog 270.000 hl alkohola na leto. Alkohol izdelujejo ponajveč iz krompirja, koruze in sladkorne pese. Nekaj alkohola se izvozi, večji del pa porabimo v državi.

Denarstvo.

Kredit Narodne banke. Narodna banka podeljuje počenši s 1. januarjem nove kredite. Interesenti, ki žele kredit, se ponovno opozarjajo, da se morajo pismeno obrniti na podružnico Narodne banke, v katerem področju se nahajajo. V pismu mora biti točno navedeno: 1. Ime firme tako, kakor je protokolirano. 2. Točni naslov. 3. S čim se bavi. 4. Od kdaj firma obstoji. 5. Imena družabnikov in onih, ki imajo pravico podpisovati firmo. 6. Označenje in opis imovine in dolgov firme. 7. Naslovi najmanj treh znanih oseb, od katerih more banka zahtevati informacije, denarni zavodi in druge delniške družbe so dolžne predložiti svoja pravila in bilance za zadnje dve leti, potem zadnje mesečno stanje in spis članov upravnega in nadzorstvenega odbora. Krediti se ne bodo dajali v svrhu trajnih investicij, nego samo za obratovanje že obstoječih podjetij. Domnevamo, da gre tu samo za neznatne in kratkoročne kredite, ker

nima Narodna banka do sedaj sredstev na razpolago, niti jih ne bo imela v dohodnem času zbog načelne deflacijske tendence.

Koncentracija kapitala v Jugoslaviji. Že davno napovedana fuzija treh zagrebških bank in sicer banke za trgovino, obrt in industrijo, centralne banke in centralne eskomptne banke v velik denarni zavod se je izvršila in sicer pod imenom centralna banka za trgovino, obrt in industrijo. Akcijski kapital se zviša od 25 na 125 milijonov dinarjev. Novi zavod se bo posvetil v glavnem Irgovskim poslom. O ustanovitvi te banke se sodi precej optimistično. Vsled te fuzije bo reduciranih približno 40 uradnikov.



Kadar naročate

milo, pazite vedno na znamko

„GAZELA“

Davki.

Volitve v cenilno komisijo v Mariboru. Po dosedaj ugotovljenih rezultatih je bil izid volitev v Mariboru in okolici sledeči: Maribor mesto: za skupno listo gospodarskih krogov je bilo oddanih 363 veljavnih glasov, nasporna lista, ki se je prijavila zadnji dan pred volitvami, je dobila 54 glasov. Razen tega so dobili po nekaj glasov sledeči gg.: Julius Glaser 5 glasov, Alojz Kühar 1 glas, Kostomaj 1 glas, Znidarič 4 glasove, Znuđerl 1 glas, Klešič 1 glas, Sepecl 1 glas in Matija Obrat 1 glas. Zmagala je torej kandidatna lista združenih gospodarskih krogov. Izvoljeni so: 1. za člane: ing. Oskar Dračar, ravnatelj mlarne, Ludvik Sabukovšek, obrtnik in Irgovec, J. N. Šošlarič, Irgovec; 2. za namestnike: Fr. Horvat, slik. mojster, Josip Skaza, uradnik Trgovske banke, Josip Šerec, Irgovec.

Volitve v cenilne komisije za ljubljansko okolico. V ljubljanski okolici je zmagala lista združenih davkoplačevalcev, ki je dobila okrog 722 glasov, dočim je dobila lista SKS okrog 300 glasov. Izvoljeni so: Irgovec Fran Zebal v Rudniku, krojaški mojster Ivan Tomšič na Verdu in sodar Ivan Pirc v Dravljah; za namestnike pa Josip Šušteršič, gostilničar v Semičici, mesar Ivan Kos na Vrhniki in posestnik Andrej Knez v Dobrovi. V Radovljici je dobila gremijalna gospodarska lista 155, klerikalna pa 104 glasove. V Laškem je zmagala napredna lista. Dobila je 65 glasov, dočim je klerikalna lista ostala s 40 glasovi v manjšini.

Volitve v dohodninsko cenilno komisijo za Celje in okolico so se vršile 20. t. m. Rezultat je sledeč: V mestu Celju je bila samo ena lista, za katero je bilo oddanih 53 glasov. Izvoljeni so za člane: gg. dr. Ernest Kalan, odvetnik in posestnik v Celju in Franc Leskovšek, trgovec v Celju. Za namestnika: Miloš Hohnjec, kipar v Celju in Franc Lukas, industrijalec v Celju. Za okolico sta bili dve listi, pridobitnih slojev in SLS oddanih je bilo 96 glasov, od katerih jih je padlo na listo pridobitnih slojev 32 na SLS 64. Izvoljeni so za člane: Josip Kladnik, posestnik, Vransko, Jurij Kranjc, posestnik v Lakomšku in Franc Strucel, župan Mozirje. Za namestnike: Jože Stoklas, posestnik, Dvor pri Šmarju, Blaž Sodin, Bukovžlak in Franc Letnar, župan Luče. Udeležba pri volitvah je bila zelo slaba.

Carina.

Uvoz vinske Irte v našo državo. Generalna direkcija carin je izdala te dni stroge naredbe carinaricam, da uvoz vinske Irte v našo državo oproščajo vseh državnih in občinskih dajatev. Odobrenje za svoboden uvoz vinske Irte daje samo ministrstvo za poljedelstvo in vode in to takrat, kadar domači razsodniki ne krijejo vse potrebe. Uvoz vinske Irte, ki ne uspeva v naših krajih, ni dovoljen.

Promet.

Ratifikacija mednarodne avto-konvencije. Leta 1909. je bila sklenjena mednarodna avto-konvencija, katere naša država doslej še ni ratificirala. Da se našim državljanom, ki bi hoteli z avtomobilom preko meje, ne bodo delale neprilike, je sedaj tudi naša vlada ratificirala to konvencijo.

Iz naših organizacij.

V Mariboru ima »Slov. trgovsko društvo« redni občni zbor v soboto dne 26. januarja ob 20. uri, v restavracijskih prostorih (kmečka soba) »Narodnega doma«. Gg. člani so vabljeni, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Zadruga gostilničarjev v Ljubljani nam je sporočila to-le: Med občinstvom se čuje tu pa tam godrnjanje, da so gostilničarji in kavarnarji povišali cene pijačam zato, ker so deloma pavšalirali tako po 20 par. Temu pa ni tako. Povišek se je moral zgoditi v kavarnah radi tega, ker je magistrat podražil razsvetljavo za dve tretjini, kurjava se je podražila, časniki so se podražili, bolniška blagajna zahteva velikanske dajatve, davke se nalaga v taki meri, da jih obrtniki na noben način s sedanjimi dohodki niso mogli kriti, poleg tega še pavšalirana taksa po tar. post. 34 in slednjič še po tar. post. 62, kar vse kaže, da bodo cene cene iti še malo višje, ker sicer veliki obrati z velikansko režijo ne bodo mogli obstati. V gostilniški obrti je ista in je poleg tega pred kratkim magistrat zvišal doklado na užitnino še za 2 kroač, na kar ni noben gostilničar cene vinu dvignil. Sedaj pa vse to navedeno vpoštevajoč, se je moralo tudi gostilničarstvo odločiti za povišek cene pijačam, da ostanejo cene jedilom normalne.

Trgovski gremij v Mariboru razglašajo: Vsled nejasnosti med trgovstvom radi kolkovanja raznih poslovnih spisov po novem zakonu, se je Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo odločila, da izda v kratkem v poljubni in pregledni obliki spisano brošuro o vseh važnih taksah, tičočih se pridobitnih slojev, katero si bo vsakdo lahko nabavil. Brošura bo odobrena po finančni delegaciji v Ljubljani, da bo pri vsaki posamezni postavki izključen dvom glede pravilnosti. — Na mnoga dosedanja vprašanja Irgovcev zaradi taksiranja računov, plačilnih potrdil itd., se pa že tem potom obvešča interesente, da se kolkujejo računi in note bodisi saldirani ali nesaldirani, izdani trgovcem ali drugim privatnim osobam, prej ko slej do 100 Din fakturnega zneska z 10 para, nad 100 Din pa z 20 para. Računi pa, izdani državnim in avtonomnim oblastim ter podjetjem, ki so v upravi teh oblasti, so podvrženi razen tega, ako se saldirajo, polodstotni taksi od fakturnega zneska; ako pa se izda posebno potrdilo o plačilu, ga je treba s to takso kolkovati. Za vsako vplačilo potom bank znaša taksa 50 p. potom čekovnega urada pa 10 p. Nadalje je pripomniti, da so podvržena polodstotni taksi tudi potrdila o prejemkih nameščenec. Ta taksa je predpisana tudi za slučaj, ako se prejema plača na podstavi podpisanega ali nepodpisanega seznama, ali se vključuje na račun dobitnega nameščenca. Knjižice za odjemalce (Kundenbüchel) so podvržene kolkovanju 1 Din za vsako leto. Ker so finančni organi zahtevali v nekaterih trgovinah, ki prodajajo opojne pijače v zaprtih steklenicah, da si morajo nabaviti za prodajo teh pijač na novo predpisane gostilniške računske liste, opremljene s kolkom 20 para, se opozarjajo, da temu taksiranju trgovci niso podvrženi, temveč samo gostilne, kavarnarji in vsi drugi lokali, kjer se izdajajo jedi in točijo pijače; prodaja teh pijač v zaprtih steklenicah v trgovinah pa na tem ni tangirana.

Razno.

Pogajanja glede Reke. V političnih krogih se vedno bolj razpravlja o podobnostih sporazuma med našo državo in Italijo. Naša kraljevina dobi v zmislu tega sporazuma na Reki kot našo cono sredino pristanišča, ki obsega skoraj vso prosto luko in njegov najlepši del. V tem pasu se nahajajo trije pomoli, namreč Zichyjev, Stefanijin in Rudolfov. Ker je tukaj morje zelo globoko, morejo pristati v tem delu luke tudi veliki prekomorski parniki. V naši coni je pristanišče popolnoma izgrajeno in opremljeno z mnogimi velikimi in modernimi skladišči. Tukaj bo prostora za 20.000 vagonov blaga. Ta del reške luke se nam odstopi v uporabo za 40 do 50 let, vendar pa doba še ni natančno določena. Naš pas je zvezan z železnico z Delto in Barošem in bodo vršila carinsko službo in druge posle izključno naša oblastva. Da imamo boljšo in širšo zvezo s Sušakom, dobi naša država razen cone v luki v zaledju Reke, kakor se zatrjuje, vse hrvatske občine.

Smrt Ljenina. Dne 22. t. m. je umrl Vladimir Iljič Ulanov — Ljenin, predsednik sveta ljudskih komisarjev ruske sovjetske republike. Z njim je izginila ena najbolj markantnih osebnosti v modernih zgodovini ne samo Rusije, ampak cellega človeštva. Ob njegovi smrti je izdala sovjetska vlada komunique, ki naglašajo: »Ljenin je umrl. Vlada ruskih sovjetrov bo nadaljevala njegovo delo in je dokončala. Zadnji čas ni nič kazalo na bližajočo se smrt Ljenina. Njegovo zdravstveno stanje se je celo izboljšalo in je bilo upanje na ozdravljenje. Popolnoma nenadoma se je včeraj poslabšalo njegovo stanje in kmalu Vladimirja ni bilo več med živimi. Vseruski sovjetski kongres, ki sedaj zboruje in kongres sovjetske Unije (Zveze sovjetskih držav), ki se prihodnje dni sestane, ukreneta vse potrebno, da se zagotovi nadaljno nemoteno delovanje sovjetske vlade. — Smrt Ljenina je najhujši udarec, ki je zadel delavke sloje sovjetske unije, odkar so si delaci in kmetje osvojili oblast. Pretresla bo delavce in kmete ne le v naši republiki, ampak tudi v vseh državah sveta. Najširše delavske mase sveta bodo žalovale za svojim najmočnejšim voditeljem, ki ga ni več med nami. Njegovo delo pa ostane neporušeno. Sovjetska vlada, izvršujoč voljo delavskih mas, bo nadaljevala delo Vladimirja Iljiča ter neustrašeno korakala naprej po isti poti dalje ter varovala pridobitve politične revolucije.«

Razširjenje srbskega zakona o kmet-skih zadrugah na celo državo. Ministrstvo privrede in voda namerava, da se v novi finančni zakon za leto 1923 do 1924 vnese sledeča odredba: Člen 59., 96. in 98. srbskega zakona o kmetijskih in obrtnih zadrugah se razširja na celo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev in velja za vse zveze, ki štejejo najmanj 20 zadrug, brez ozira na to ali so te zveze in zadrug čisto kmetijske ali obrtniškega ali mešanega ali drugega značaja, ako dotične zveze in njih zadrug, ki morejo po tem zakonu biti oproščene po svojih statutih, ne delijo članom na zadrugne dele dividend, niti dajejo članom upravnih in nadzornih odborov tanižme in poleg tega, ako se njih rezerve v nikakem slučaju ne morejo deliti med člane, razen ako obstoječi zakoni predpisujejo delitev rezerv. Vrnitev zadrugnih prihrankov in zmerno omejeno obrestovanje zadrugnih delov po obrestni meri Narodne banke, ni delitev dividende. Ti predlogi osvoboditve morajo biti zajamčeni v statutih zadrug na ta način, da se smejo menjati samo z odobrenjem zveze. Do sedaj neplačani davki in takse na ta način oproščeni zvez se ne iztirjajo. Davki iztirjani potem, ko stopijo določbe tega zakona v veljavo in ki so proti tem določbam, se vrnejo zadrugam. Zadrug, ki so oproščene direktnih davkov, se oproščajo tudi davka na poslovni promet. Na iste zadrug, zveze in njih zadrug v celi državi Srbov, Hrvatov in Slovencev se razširja moč srbskega zakona o osvoboditvi kmetijskih zadrug od plačanja poštnih pristojbin. Isto oproščenje od plačanja poštnih pristojbin velja tudi za razna gospodarska združenja v celi državi, ki imajo splošno koristne namene in ako delujejo za pospeševanje in proevit raznih strok gospodarstva, ako ne delajo za dobiček in ne plačajo dividend in tanižme in ne delijo svojih rezervnih fondov.

Svinjereja v naši državi nazaduje. Kakor se vidi iz statističnih podatkov, svinjereja v naši državi nazaduje. V letu 1920 je bilo v državi okrog 4.489.000 svinj, leta 1921 3.283.000, leta 1922 2 milijona 902.000, a leta 1923. 2.577.000. Od leta 1920 do lani je število svinj v naši državi padlo skoro za polovico.

Ukrepi za zidanje delavskih hiš. Čehoslovaški minister za javna dela Anton Srba, piše v »Narodnih Listih« o ukrepih vlade za zidanje državnih hiš. Ministrski svet je odobril njegov načrt ter ga je pooblastil, da stavi v prodajo loterijske listke v znesku 500 milijonov čehoslova-

skih kron. Ta akcija se naglo in močno razvija. Loterijski listi se prodajajo deloma proti takojšnjem uplačitju, deloma na obroke. Posamezne socialne skupine ali občine lahko kupijo na ta način potrebna stanovanja. Uradniki ravnateljstva južne železnice v Pragi so kupili za 535.000 kron teh loterijskih listov, uradniki ministrstva za notranje zadeve za 437.000, uradniki finančnega ministrstva za 1.543.000 kron itd. Vsi uradniki so nakupili za 17.000.000 kron loterijskih listov. Na ta način se bodo mogle zidati nove hiše za državne uradnike v Pragi, Plzni, Pardubicah in v Znojmu.

Najstarejša tiskarna v Jugoslaviji. »Obodska štamparija« na Cetinju je ustavila svoje obratovanje. Prva knjiga »Cetinjski oktojih« je bila tiskana l. 1493.

Največja ameriška bojna ladja. Ameriška oklopna vojna ladja »West Virginia« je največja ameriška vojna ladja. Vsebuje prostora za 62.600 ton, a šteje 1400 ljudi posadke. Pogon je električni in ima 8 topov največjega kalibra.



Tržna poročila.

Zopeč otvorjen živinski sejem v Mariboru. V torek dne 22. januarja se je po daljšem presledku v Mariboru vršil zopeč živinski sejem. Kakor znano, se je na zadnjem sejmu 11. septembra prignalo preko pljuškega okraja nekaj slučajev s slinovko okužene živine, radi česar je na sejmu nastala velika zmeda, kalero je politična oblast končala s tem, da je sejem razpuslila ter odredila zaporo, ki je trajala do sedaj. Za ta zopečni sejem je bilo naravno mnogo zanimanja. Živinorejci sami so pritiskali na pristojne oblasti, da se sejem zopeč otvorijo, ker se je radi dolge zaprtije nabralo dovolj odveč živine. Iz tega naslova pričakovana živahna kupčija pa je skoro popolnoma izostala. Na sejmu so prišli večinoma le radovedneži zaradi cene. Izvoznicarjev ni bilo. Cene so proli pričakanju od zadnjega sejma dne 28. avgusta oslale v glavnem neizpremenjene. Na splošno glede

cen: na prvem mestu iz tega sejma, na drugem mestu iz sejma dne 28. avgusta in na tretjem mestu pa cene od lani skoro na isti dan. (Cene za 1 kg žive teže v dinarjih.) Debeli voli 14—14.50; 13—15; 9.50—10.75; poldebeli voli 13.50 do 14; 11.25; 12.50; plemenski voli 12.50 do 13.50; 9—11; 6—7.50; biki za klanje 11.25—13; 10—12.50; 6—7.50; klavne debele krave 12—13; 11—13; 7.50 do 8.50; plemenske krave 11—11.75; 10 do 11; 6—7; krave za klobasarje 9.50 do 10; 8—10; 6—5.50; molzne krave 10 do 11.75; 9.50—12.50; 5—7; breje krave 10—11.75; 9.50—12.50; 5—7; mlada živina 13—13.50; 11.50—15; 6—8.50.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso: I. vrste 1 kg 25—27 Din, II. vrste 1 kg 22—24 Din. Meso od bikov, krav, telic: 1 kg 19—21 Din. Telečje meso: I. vrste 1 kg 26—30 Din, II. vrste 1 kg 24—25 Din. Svinjsko meso sveže: 1 kg 30—40 Din.

XXXIX. poročilo Hmeljarskega društva o hmeljski kupčiji v obče. Zatec, C. S. R., 18. januarja 1924. Ves teden je trajala živahna kupčija; dnevno se je prodajalo 50 do 200 stotov, začelkoma po 4000 do 4100, pozneje pa po 4100 do 4200 čK za 50 kg. — Zaloga hmelja se je toliko skrčila, da se cene pri mirnejšem razpoloženju ne bodo znižale. Živahno je bilo tudi povpraševanje po tujem hmelju, kateri se je plačeval po 3300 (1922) in 2600 (1921) čK za 50 kg. Iz Londona je došlo za hmeljarje veselo poročilo, vsled katerega se bode približno v treh tednih dovolil omejen uvoz tujega hmelja v Anglijo. — Savez hmeljarskih društev.

Dobava, prodaja.

Prodaja raznih odpadkov. Pri upravi zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu se bo vršila dne 12. februarja l. l. dražba raznih odpadkov (od blaga, usnja, kovin, lesa).

Dobava morske soli. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 9. februarja l. l. ofertalna licitacija glede dobave 30.000 ton morske soli.

Dobava koksa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 9. februarja l. l. ofertalna licitacija glede dobave 150 ton koksa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.



LJUBLJANA
SINON GREGORČICEVA ULICA 13
Telefon štev. 552
se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.
Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!
Pristopajte kot član k društvu
TRGOVSKA AKADEMIJA!

Ivan Jelačin
Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mleht dišav in
rudninske vode

Točna in solidna postržba!
Zahtevajte cenik!

Najfineje perilo za gospode in delavstvo
priporoča
Tovarna perila „TRIGLAV“
v Ljubljani.

Cenjene trgovce v mestu in na deželi se opozarja na priložnostni
ogled sortirane zaloge perila v skladišču **Kolodvorska**
ulica štev. 8 nasproti hotela „Štrukelj“

Priporočamo:
Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh
opremah Gritzner, Adler za
rodbinsko in obrtno rabo,
istotam igle, olje ter vse po-
samezne dele za vse sisteme.
En gros!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami,
emajlirano, pločevinasto in ulito
posodo, porcelanasto, kameni-
nasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

Rusi
Slaniki oviti
Prekajene ribe
(Bücklinge)
Ostseeheringe
Kumarce
Ia znajmske v soli
in kisu
Paradižni sok
Ia domač, čist, v
dozah

„Konserva“

Prva jugoslovanska industrija
za konzerve rib, sočivja in
sadju, družba z o. z.

Maribor

Zahtevajte cenik!

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
Din 50.000.000.—
Rezervni zakladi
ca. Din 10.000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Metković
Novi Sad
Pluj

Sarajevo
Split
Trst

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE